

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

ในการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน รายรับของรัฐบาลนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และจากการที่รายจ่ายของรัฐบาลได้ถูกกำหนดขึ้นโดยความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลและเพื่อการพัฒนาประเทศ รายจ่ายของรัฐบาลจึงถือเป็นสิ่งที่รัฐบาลทุกประเทศไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจะต้องใช้ความพยายามในการหารายรับให้ได้เพียงพอกับรายจ่ายที่ถูกกำหนดไว้แล้วเสมอ แหล่งที่มาในการหารายรับของรัฐบาลมีอยู่ 3 ทางคือ การหารายได้ที่เป็นภาษีอากร และรายได้ที่มีใช้ภาษีอากร การกู้เงินจากแหล่งเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศ และการใช้เงินคงคลังซึ่งเป็นเงินสที่รัฐบาลมีอยู่ในมือ (คูตารางที่ 1.1) สำหรับรายการที่สำคัญที่สุดที่ประกอบขึ้นเป็นรายรับของรัฐบาลคือ รายได้ โดยในช่วงปี 2523 - 2528 คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 83 ของรายรับทั้งหมดของรัฐบาล ขณะเดียวกัน ส่วนประกอบของรายได้ที่สำคัญที่สุดก็คือ งบภาษีอากร โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 88.3 ของรายได้ และโดยที่รายได้หมายถึงเงินที่รัฐบาลหามาได้โดยมิได้ก่อให้เกิดภาวะผูกพันในการต้องชำระคืนภายหลัง และไม่ทำให้ทรัพย์สินของรัฐบาลลดน้อยลง¹ ดังนั้น ภาษีอากรจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อรายรับของรัฐบาลเป็นอย่างมาก โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 73.3 ของรายรับทั้งหมด

นอกจากรัฐบาลจะจัดเก็บภาษีอากรเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้สำหรับการใช้จ่ายของรัฐบาลแล้ว รัฐบาลยังอาจใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการบรรลุม้าหมายทางเศรษฐกิจ หรือในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจด้วยการดำเนินนโยบายภาษีอากรที่ถือว่าเป็นนโยบายเศรษฐกิจอย่างหนึ่งของรัฐบาลได้อีกประการหนึ่ง เมื่อจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจก็คือ การบำบัดความต้องการของมนุษย์ การที่จะทำเช่นนี้ได้ก็หมายความว่า ทรัพยากรทุกอย่างจะต้องถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ การจัดสรรการใช้ทรัพยากรจะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมที่สุด

¹สมชัย ฤชุพันธ์, การเงินธุรกิจและการภาษีอากร. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อรรถการพิมพ์, 2527), หน้า 9.

ตารางที่ ๑.๑

รายรับจริงจำแนกตามประเภทรายรับ ปีงบประมาณ 2523 - 2528

(ล้านบาท)

ปีงบประมาณ ประเภทรายรับ	2523	2524	2525	2526	2527	2528	เฉลี่ย 2523-2528
รายได้							
1. ภาษีอากร	82,337.9	95,927.7	100,393.2	120,339.9	132,168.9	159,462.8	
2. การขายสิ่งของและบริการ	2,514.1	2,942.5	3,272.7	4,242.7	4,115.8	5,103.6	
3. ทรัพย์สิน	4,796.6	6,211.5	4,895.3	6,065.9	6,312.4	7,106.3	
4. รายได้อื่น	3,041.1	5,404.3	5,092.9	6,802.4	6,576.1	6,327.3	
รวมรายได้	92,689.8	110,486.0	113,654.1	137,450.9	149,173.2	178,000.0	
เงินกู้	17,500.0	14,682.4	26,421.9	37,682.1	30,000.0	35,000.0	
เงินคงคลัง	-	-	-	-	2,000.0	-	
รวมรายรับทั้งสิ้น	110,189.8	125,168.4	140,076.0	175,133.0	181,173.2	213,000.0	
% รายได้/รายรับ	84.1	88.3	81.1	78.5	82.3	83.5	83.0
% ภาษีอากร/รายได้	88.8	86.8	88.3	87.5	88.6	89.6	88.3
% ภาษีอากร/รายรับ	74.7	76.6	71.7	68.7	73.0	74.8	73.3

หมายเหตุ ปีงบประมาณ 2527 เงินกู้และเงินคงคลังเป็นประมาณการปรับปรุง, ปีงบประมาณ 2528 เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา : สำนักงบประมาณ

การฉีกและการแลกเปลี่ยนจะต้องดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่อาจเป็นไปได้ รายได้และความมั่งคั่งจะต้องถูกกระจายอย่างเท่าเทียมกัน จะต้องมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่เหมาะสม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญมี 5 ประการ คือ¹

1. เป้าหมายในการใช้งานเต็มกำลัง
2. เป้าหมายในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมที่สุด
3. เป้าหมายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
4. เป้าหมายในการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้เป็นธรรม
5. เป้าหมายในการจัดให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่เหมาะสม

การนำนโยบายภาษีอากรไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. นโยบายภาษีอากรกับเป้าหมายการใช้งานเต็มกำลัง

นโยบายภาษีอากรอาจใช้เป็นเครื่องมือในการทำให้บรรลุเป้าหมายในการใช้งานเต็มกำลังได้ เช่น ในเวลาที่เศรษฐกิจซบเซา มีการว่างงานมาก มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจน้อย เพราะประชาชนมีกำลังซื้อน้อย รัฐบาลก็อาจกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยการลดภาษีเงินได้เพื่อให้รายได้หลังจากหักภาษีของประชาชนมีมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีเงินใช้จ่ายมากขึ้น หรือรัฐบาลอาจใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยการลดภาษีการค้า ประเภททุนและภาษีเงินได้เพื่อกระตุ้นให้มีการลงทุนมากขึ้น ซึ่งจะมีผลให้มีการสร้างงาน ประชาชนก็จะมั่งคั่งขึ้น เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานได้ ในบางครั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจอาจซบเซาเพราะการส่งออกไม่ดี รัฐบาลก็อาจใช้นโยบายภาษีในการแก้ไขปัญหาค่าส่งออก โดยลดภาษีศุลกากรที่เกิดจากการส่งออก ลดภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่ส่งออก หรือลดภาษีเงินได้ให้กับธุรกิจการส่งออก เป็นต้น การลดภาษีทำให้สินค้าไทยในตลาดโลกมีราคาถูกลง ทำให้ส่งออกได้มากขึ้น เมื่อแก้ปัญหาการส่งออกได้อุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกก็จะเฟื่องฟู อันเป็นการทำให้เกิดการจ้างงานขึ้น

¹ สมชัย ฤกษ์พันธ์, การเงินธุรกิจและการภาษีอากร. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อรรถการพิมพ์, 2527), หน้า 46-53.

2. นโยบายภาษีอากรกับเป้าหมายการจัดสรรการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมที่สุด

ทรัพยากรของสังคมเป็นสิ่งที่จำกัด หากถูกใช้เพื่อการหนึ่งแล้วก็มีเหลือสำหรับใช้เพื่อการอื่นน้อยลง การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคมในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมนั้น ดำเนินไปโดยอาศัยกลไกตลาด หรือกลไกราคา แต่กลไกดังกล่าวบางทีก็มีข้อก่อให้เกิดการจัดสรรการใช้ทรัพยากรในลักษณะที่สังคมเห็นว่าเหมาะสมที่สุดได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะกลไกตลาดอาศัยการตัดสินใจของหน่วยผลิตและหน่วยบริโภคต่าง ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย **เพื่อกำไรสูงสุด เพื่ออรรถประโยชน์สูงสุดของหน่วยผลิต และหน่วยบริโภคนั้น ๆ** ผลโดยส่วนรวมจึงอาจไม่เป็นไปในลักษณะที่สังคมเห็นว่าเป็นการจัดสรรที่เหมาะสมที่สุดได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องเข้าแทรกแซงกลไกตลาด การแทรกแซงนี้รัฐบาลทำได้หลายวิธี นโยบายภาษีอากรอาจเข้าแทรกแซงในเรื่องการจัดสรรการใช้ทรัพยากรได้ดังนี้คือ

ก. การส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่สังคมปรารถนา
เช่น สินค้าที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการครองชีพ เป็นต้นว่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคที่จำเป็น รัฐบาลอาจส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าประเภทนี้ได้ด้วยการยกเว้นภาษีหรือลดภาษีให้ต่ำกว่าสินค้าประเภทอื่น หรือรัฐบาลอาจเลือกใช้การส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือธุรกิจบางอย่างด้วยการลดภาษีเงินได้สำหรับกิจการนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตและบริการสินค้านั้น ๆ เช่น รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า นมเป็นอาหารที่มีประโยชน์และสังคมยังใช้ทรัพยากรมาผลิตนมน้อยเกินไป รัฐบาลก็อาจใช้เครื่องมือทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการผลิตและการบริโภคนมได้ โดยนอกจากจะลดภาษีการค้าที่เกิดจากการผลิตและการขายนมแล้ว ยังอาจจะยกเว้นภาษีเงินได้เพื่อส่งเสริมการลงทุนผลิตนมอีกด้วย การลดและยกเว้นภาษีดังกล่าวจะทำให้นมราคาถูกลงและมีผู้บริโภคน่ามากขึ้น ขณะเดียวกันผู้ผลิตจะกำไรจากการผลิตนมมากขึ้น เพราะไม่ต้องเสียภาษีผู้ผลิตก็จะหันมาทำการผลิตนมมากขึ้น เป็นการดึงเอาทรัพยากรจากการผลิตสินค้าอื่นมาใช้ในการผลิตนม

ข. การสร้างอุปสรรคเพื่อให้เกิดการลดการบริโภคและการผลิตสินค้าและบริการที่สังคมไม่ปรารถนา เช่น สินค้าที่บริโภคแล้วให้โทษแก่ร่างกาย เป็นต้นว่า สุราและยาสูบ รัฐบาลก็เก็บภาษีสรรพสามิต เพื่อลดการบริโภคและการผลิตสินค้าและบริการที่ฟุ่มเฟือย เช่น เลื่อนราคางานแพง ๆ บริการอาบ อบ นวด ในที่ลับ และภัตตาคารที่ฟุ่มเฟือย รัฐบาลก็ลดการบริโภคสินค้าเหล่านี้ได้โดยการเก็บภาษีการค้าสำหรับกิจการเหล่านี้ในอัตราที่สูง ๆ

ถ้าสินค้าฟุ่มเฟือยนั้นเป็นสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ รัฐบาลก็ควบคุมการบริโภคได้ โดยการเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูง

3. นโยบายภาษีอากรกับเป้าหมายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจแยกออกเป็นเสถียรภาพภายในและเสถียรภาพภายนอก เสถียรภาพภายในหมายถึง การที่มีระดับราคาค่อนข้างคงที่ คือไม่เคลื่อนไหวขึ้นหรือลงมากเกินไป กล่าวคือ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาเงินฝืด ส่วนเสถียรภาพภายนอก หมายถึง การที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยกับเงินตราต่างประเทศ อยู่ในระดับที่เคลื่อนไหวขึ้นลงไม่มาก เสถียรภาพภายในขึ้นอยู่กับอุปทานรวมและอุปสงค์รวม อุปทานรวมคือปริมาณสินค้าและบริการทั้งหมดที่สังคมผลิตได้ ส่วนอุปสงค์รวม หมายถึงปริมาณสินค้าและบริการทั้งหมดที่สังคมต้องการใช้ และมีเงินเพียงพอที่จะซื้อได้ ถ้าอุปทานรวมมากกว่าอุปสงค์รวมราคาก็จะลดลง มีการผลิตล้นตลาดและมีการว่างงาน ถ้าอุปสงค์รวมมากกว่าอุปทานรวมราคาสินค้าจะสูงขึ้น คือจะเกิดเงินเฟ้อ ส่วนเสถียรภาพภายนอกนั้นขึ้นอยู่กับดุลการค้าและดุลการชำระเงิน หากดุลการค้าขาดดุลมาก ๆ จะมีผลทำให้ดุลการชำระเงินขาดดุลมาก **ถ้าดุลการชำระเงินขาดดุลมาก** เงินทุนสำรองระหว่างประเทศจะลดลง และค่าของเงินบาทจะอ่อนตัวลง ทำให้เงินบาทแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศได้น้อยลง เสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและในการประกันความผาสุกของสังคม ในการที่จะรักษาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพรัฐบาลอาจทำได้โดยใช้เครื่องมือทางภาษีอากรเพื่อเปลี่ยนแปลงอุปสงค์รวม กล่าวคือ หากเศรษฐกิจมีภาวะเงินเฟ้อเพราะมีอุปสงค์รวมมากกว่าอุปทานรวม เนื่องจากประชาชนมีอำนาจซื้อมาก รัฐบาลก็อาจลดอุปสงค์รวมได้โดยการเก็บภาษีเงินได้ให้มากขึ้น การเก็บภาษีเป็นการดึงอำนาจซื้อจากประชาชนเข้ามาก็กเก็บไว้ในมือของรัฐบาล เมื่อประชาชนมีรายได้ลดลงเพราะต้องเสียภาษีสูงก็จะลดการบริโภคลง ทำให้อุปสงค์รวมลดลง ซึ่งเป็นผลให้ลดแรงกดดันให้เกิดเงินเฟ้อในเวลา เศรษฐกิจซบเซา มีภาวะเงินฝืด ปริมาณเงินหรืออำนาจซื้อในมือประชาชนมีน้อย ทำให้อุปสงค์รวมมีน้อย รัฐบาลก็อาจใช้นโยบายภาษีโดยการลดภาษีลง เพื่อให้ประชาชนมีรายได้หลังจากหักภาษีมากขึ้น เป็นการเพิ่มกำลังซื้อให้กับประชาชนอันเป็นการเพิ่มอุปสงค์รวมให้เพียงพอกับอุปทาน

สำหรับเสถียรภาพภายนอกนั้น รัฐบาลอาจใช้นโยบายภาษีอากรเป็นเครื่องช่วยในการรักษาเสถียรภาพได้ เช่น ในเวลาที่ดุลการค้าขาดดุล เงินทุนสำรองระหว่างประเทศจะลดลงจนน่าเป็นห่วง รัฐบาลก็อาจขึ้นอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า

เพื่อให้ราคาสินค้านำเข้าสูง เป็นการลดการบริโภคสินค้าที่ต้องสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ วิธีนี้จะทำให้ความจำเป็นต้องใช้เงินตราต่างประเทศลดลง และเงินไม่ไหลออกนอกประเทศ มากเกินไป ซึ่งเป็นการลดปัญหาการขาดดุลชำระเงินได้ ส่วนเครื่องมือทางภาษีตรงนั้น รัฐบาลก็อาจทำได้โดยการยกเว้นภาษีเงินได้ที่เก็บจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ การยกเว้นดังกล่าวทำให้ผลตอบแทนสุทธิต่อผู้ให้กู้สูงขึ้น หรือค่าใช้จ่ายสุทธิของผู้กู้ลดลง จึงทำให้มีการกู้เงินตราต่างประเทศเข้ามามากขึ้น เป็นการผ่อนคลายภาวะความตึงเครียดทางด้านทุนสำรองระหว่างประเทศอันเกิดจากการขาดดุลการชำระเงินลงไปได้ เศรษฐกิจก็จะมีเสถียรภาพขึ้น นอกจากนั้นแล้ว รัฐบาลก็อาจใช้นโยบายภาษีในการแก้ปัญหาเสถียรภาพภายนอกได้โดยการปรับแต่งโครงสร้างภาษีให้เอื้อต่อการส่งออกให้มาก ๆ เพื่อว่าดุลการค้าจะได้ไม่ขาดดุล นับเป็นการแก้ไขปัญหาระยะยาวเกี่ยวกับปัญหาเสถียรภาพภายนอกได้

4. นโยบายภาษีกับเป้าหมายในการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้เป็นธรรม

การกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้เป็นธรรม นับว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญมากประการหนึ่งของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำค่าสูงทางเศรษฐกิจนั้นอาจวัดได้สองอย่างคือ วัดที่รายได้และวัดที่ความมั่งคั่ง รายได้ของคน ๆ หนึ่ง หมายถึงกระแสของสินค้าและบริการ และอำนาจซื้อซึ่งไหลเข้ามาสู่เขาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ส่วนความมั่งคั่งหมายถึงการสะสมของกระแสรายได้ซึ่งได้ตกผลึกกลายเป็นทรัพย์สินของเขา ทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งนี้ นอกจากจะอ่านวยความสุขให้กับเขาได้แล้ว ยังช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้ให้เขาค้ำวย สังคมที่มีการกระจายของรายได้และความมั่งคั่งไม่เป็นธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและก่อให้เกิดปัญหาสังคม การกระจายรายได้และความมั่งคั่งนั้นอาจทำได้โดยการใช้นโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ สำหรับนโยบายภาษีอากรนั้นนับว่าเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งในการกระจายรายได้และความมั่งคั่ง รัฐบาลอาจใช้นโยบายภาษีอากร เพื่อการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้เป็นธรรมได้ โดยการใช้อย่างตรงที่จัดเก็บในอัตราก้าวหน้า และภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บในอัตราที่แตกต่างกันระหว่างสินค้าฟุ่มเฟือยกับสินค้าจำเป็น

5. นโยบายภาษีกับเป้าหมายในการพัฒนาการเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจจะกระทำได้อัตโนมัติก็ต่อเมื่อมีการออมและการลงทุนในอัตรา

ที่สูงมีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ มีการพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพสูง มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการพัฒนานโยบายภาษีเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการที่จะช่วยให้การพัฒนาบรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น นโยบายภาษีอาจอาจใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาได้ดังนี้

5.1 เร่งการออมและการลงทุน

การออมแยกพิจารณาได้เป็นการออมภาคเอกชน และการออมภาครัฐบาล การออมภาคเอกชนแยกออกเป็น การออมของครัวเรือนและการออมของธุรกิจ รัฐบาลอาจส่งเสริมการออมของครัวเรือนได้ด้วยการยกเว้นภาษีที่เก็บจากดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินฝากธนาคารประเภทการออมทรัพย์ และการให้ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับการประกันชีวิต นอกจากนี้ รัฐบาลยังคงส่งเสริมให้มีการออมภาคธุรกิจด้วยการใช้มาตรการภาษีส่งเสริมให้มีสถาบันการออม เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น สำหรับการออมภาครัฐบาลนั้น รัฐบาลทำได้โดยเก็บภาษีให้มากกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อว่ารัฐจะได้มีเงินส่วนหนึ่งออมไว้และจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนได้

ส่วนในเรื่องการลงทุนนั้น รัฐบาลก็อาจเร่งอัตราการลงทุนได้โดยการใช้มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุน ซึ่งอาจทำได้ทั้งทางด้านภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม สำหรับภาษีทางตรงอาจทำได้ดังนี้

ก. ลดภาษีเงินได้ให้แก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริมเป็นระยะเวลาหนึ่ง
เช่น 5 - 8 ปี เป็นต้น วิธีการนี้จะทำให้ผู้ลงทุนมีแรงจูงใจที่จะลงทุนมากขึ้น เพราะลงทุนไปแล้วจะได้กำไรมากเนื่องจากไม่ต้องเสียภาษี

ข. ให้สิทธิพิเศษในการหักค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ประเภททุน วิธีการนี้ทำได้โดยอาจกำหนดให้หักค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราที่เร็วกว่าที่กำหนดในกฎหมายภาษี ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้ธุรกิจทำการลงทุน เพราะหากลงทุนไปแล้วก็จะถอนทุนได้เร็ว การหักภาษีค่าเสื่อมราคาได้มากกว่าที่กำหนดนี้จะมีผลทำให้ธุรกิจหักค่าใช้จ่ายได้มากขึ้นในช่วงแรกของการลงทุน ซึ่งจะมีผลในทางลดกำไรที่คงเสียภาษีลง อันเป็นเหตุให้เสียภาษีน้อยลงต่อมาเมื่อหักค่าเสื่อมราคาหมดแล้วก็จะหักต่อไม่ได้อีก ถ้าไรก็จะสูงขึ้น และคงเสียภาษีมากขึ้น ดังนั้น ในระยะยาวแล้วรัฐบาลจะไม่สูญเสียเงินภาษี แต่ธุรกิจก็ได้ประโยชน์ในแง่ที่ได้เลื่อนการชำระภาษีออกไปและได้ถอนทุนเร็วขึ้น

ค. การให้ค้ำคดย่อนสำหรับการลงทุน วิธีการนี้กำหนดให้ผู้ลงทุนมีสิทธิได้รับค้ำคดย่อนสำหรับสินค้าประเภททุนได้เป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ของสินค้านั้น กล่าวคือนอกจากจะเอาค่าเครื่องจักรมาหักเป็นค่าเสื่อมราคาได้จนครบจำนวนราคาเสื่อมเครื่องจักรแล้ว ยังมีสิทธิหักค้ำคดย่อนได้อีกจำนวนหนึ่ง เช่น ชูรกิจลงทุนซื้อเครื่องจักรราคา 2,000,000.- บาท นอกจากจะเอาเครื่องจักรมาหักเป็นค่าเสื่อมราคาได้เป็นเวลา 5 ปีจนครบ 2,000,000.- บาท แล้วยังมีสิทธิหักค้ำคดย่อนสำหรับการลงทุนได้อีก 10 % ของราคาเครื่องจักร ซึ่งจะมีผลให้กำไรสุทธิสำหรับการเสียภาษีลดลง 200,000 บาท และถ้าเก็บภาษีในอัตรา 40 % ก็จะทำให้กำไรสุทธิเหลือ 80,000 บาท

ง. เครดิตการลงทุน วิธีการนี้กำหนดให้ผู้เสียภาษีมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีเนื่องจากได้มีการลงทุน เช่น กำหนดว่าผู้เสียภาษีจะได้รับเครดิตภาษีสำหรับการลงทุนเท่ากับ 3 % ของการลงทุน สมมุติว่า ชูรกิจลงทุนซื้อเครื่องจักรราคา 2,000,000.- บาท ค่าใช้จ่ายในการลงทุนนี้นำมาหักค่าเสื่อมราคาได้จนครบจำนวน 2,000,000.- บาท ตามปกติ นอกจากนั้นแล้วยังได้รับเครดิตภาษี 3 % เป็นเงิน 60,000.- บาท หมายความว่าเมื่อคำนวณภาษีของชูรกิจนี้ได้เท่าไรแล้ว ให้หักภาษีออก 60,000.- บาท

ส่วนในค้ำคณภาษีทางอ้อมนั้น รัฐบาลอาจส่งเสริมการลงทุนได้โดยการลดอัตราภาษีการค้าและภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าประเภททุน

5.2 การส่งเสริมการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ รัฐบาลอาจใช้นโยบายภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ได้โดยการส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาเทคนิค ซึ่งอาจทำได้โดยการยอมให้นำเอาค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนามาหักเป็นรายจ่ายเพื่อคำนวณกำไรสุทธิสำหรับการเสียภาษีได้เร็วขึ้น หรืออาจใช้วิธีให้เครดิตภาษีหรือให้ค้ำคดย่อนเพื่อการวิจัยและพัฒนาก็ได้ นอกจากนั้นรัฐบาลยังอาจส่งเสริมให้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่มีการค้นพบในต่างประเทศมาใช้ได้สะดวกขึ้น โดยการลดภาษีที่เก็บจากค่าสิทธิ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดของเทคนิควิทยาอันจะเป็นการทำให้มีการพัฒนาเร็วขึ้น

5.3 การพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพสูง นโยบายภาษีอากรส่งเสริมเป้าหมายได้โดยการลดหรือยกเว้นภาษีที่เก็บจากกิจการโรงเรียนราษฎร์ทั้งที่เป็นโรงเรียนสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อให้ราคาของการศึกษาและการพัฒนาฝีมือถูกกลง เพื่อว่าประชาชนจะได้สนใจพัฒนาการศึกษาและมีฝีมือในการทำงานของตน นอกจากนั้นรัฐบาลอาจให้ค้ำคดย่อน

สำหรับการศึกษาโดยยอมให้ผู้เสียหายหักค่าลดหย่อนสำหรับการศึกษาของตนเองและบุตรได้อันจะเป็นการทำให้ผู้เสียหายที่มีภาระเกี่ยวกับการศึกษาของตนเองและบุตร เสียภาษีน้อยลง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมการพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพสูงขึ้น

5.4 การส่งเสริมการชুকัณฑ์ทรัพยากรธรรมชาติ นโยบายภาษีอากรใช้เพื่อบรรเทาภาระนี้ได้โดยการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับกิจการที่ทำการชुकัณฑ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งระยะเวลาหนึ่งในการสำรวจชुकัณฑ์ทรัพยากรนั้นมีความเสี่ยง เพราะการสำรวจชुकัณฑ์บางโครงการอาจไม่พบทรัพยากรตามที่คาดหมายไว้ และไม่ก่อให้เกิดรายได้เฉพาะไม่ได้ทรัพยากรขึ้นมาขายแก่ทางโครงการก็พบทรัพยากรและมีรายได้สูง เพื่อแก้ปัญหานี้ รัฐบาลจะวางมาตรการทางภาษีเพื่อเป็นการส่งเสริมการชुकัณฑ์ทรัพยากรโดยยอมให้นำเอาค่าใช้จ่ายในการชुकัณฑ์ของโครงการซึ่งไม่พบทรัพยากรตามที่คาดหมายไว้ และไม่มีรายได้มาหักเป็นค่าใช้จ่ายของโครงการที่พบทรัพยากรและทำการผลิตออกมาขายได้ การลงทุนชुकัณฑ์สำรวจหาทรัพยากรเป็นการลงทุนที่ต้องใช้เงินมาก เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ลงทุนว่า เมื่อลงทุนไปแล้วจะได้ประโยชน์คุ้มค่า รัฐบาลอาจยอมให้หักค่าสูญสิ้นของทรัพยากรธรรมชาติได้คล้าย ค่าสูญสิ้นของทรัพยากรธรรมชาตินี้โดยปกติกฎหมายภาษีจะไม่ยอมให้หัก แต่สำหรับกิจการที่มีลักษณะพิเศษที่ต้องลงทุนมาก เช่น กิจการสำรวจชुकัณฑ์เจาะน้ำมัน รัฐบาลอาจยอมให้หักเพื่อเป็นการชुकัณฑ์เกี่ยวกับการสำรวจชुकัณฑ์เจาะที่ไม่พบน้ำมัน

5.5 การจัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการพัฒนา สิ่งแวดลอมในที่นี้รวมถึงภาษีด้วย หมายความว่า ภาษีก็เป็นสิ่งแวดลอมหรือบรรยากาศอย่างหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องกำเนนนโยบายภาษีในลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาภาษีอะไรก็ตามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา รัฐบาลจะต้องแก้ไข ทั้งนี้ รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายอื่นด้วย เช่น เป้าหมายเกี่ยวกับการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้เป็นธรรม เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว คำว่าสิ่งแวดลอมของการพัฒนายังหมายถึงตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่ควรกล่าวในที่นี้คือ จำนวนประชากรในการที่จะพัฒนาประเทศให้ได้ผลจำเป็นจะต้องจำกัดจำนวนประชากร ให้อยู่ในขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่และทรัพยากรของชาติ นโยบายภาษีอากรก็ใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยแก้ปัญหาประชากรได้อย่างหนึ่ง กล่าวคือ รัฐบาลอาจกำหนดค่าลดหย่อนสำหรับบุตรให้โดยจำกัดจำนวนบุตร เช่น ให้ค่าลดหย่อนสำหรับบุตรได้คนละ 5,000.- บาท แต่ไม่เกิน 3 คน การจำกัดจำนวนนี้เป็นที่ไม่ส่งเสริมการมีบุตรมาก นอกจากนั้น รัฐบาลยังอาจช่วยส่งเสริมการวางแผนครอบครัวโดยให้สิทธิพิเศษทางภาษี

กับธุรกิจที่ผลิตอุปกรณ์การวางแผนครอบครัว เช่น ลดภาษีการค้าให้สำหรับผลิตภัณฑ์เพื่อการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

จากบทบาทของภาษีอากรที่กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ทุกประเทศในโลกได้หันมาให้ความสนใจในความสำเร็จในเรื่องของภาษีอากรอยู่ตลอดเวลา

การจัดเก็บภาษีอากรในประเทศไทย ถือเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐบาลที่จะต้องใช้เวลาความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ได้ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ภาระหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีส่วนใหญ่จะตกอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 96.5 ของงบภาษีอากร (คูตารางที่ 1.2) หน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรประกอบไปด้วย กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร และโดยที่กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานย่อยของกระทรวงการคลังที่มีภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบจัดเก็บภาษีอากรมากที่สุด คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 47.8 ของการจัดเก็บภาษีอากรของกระทรวงการคลัง และคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 46.1 ของงบภาษีอากร (คูตารางที่ 1.3) จากภาระหน้าที่ของกรมสรรพากรที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะชี้ให้เห็นว่า กรมสรรพากร เป็นกรมที่ใหญ่ที่สุดในการจัดเก็บภาษีอากรให้แก่กระทรวงการคลัง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่มีบทบาทมากที่สุดในการหารายได้ อันเป็นแหล่งที่มาของรายรับของรัฐบาลที่สำคัญที่สุดเช่นกัน (คูตารางที่ 1.4)

เมื่อกรมสรรพากรจะต้องดำเนินการในการจัดเก็บภาษีอากร เพื่อหารายได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากรที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังแล้ว กรมสรรพากรยังต้องมีความพร้อมที่จะเป็นกลไกสำคัญ เมื่อรัฐบาลต้องการใช้นโยบายภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจให้สามารถบรรลุเป้าหมาย และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย การบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเสมือนเป็นการสนับสนุนประเทศชาติให้คงอยู่รอด และก่อให้เกิดการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาถึงการดำเนินงานและการบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากร
2. ศึกษาถึงปัญหาในการบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากร
3. ศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากร

ตารางที่ 1.2

รายได้ประเภทภาษีอากรจำแนกตามหน่วยงานที่จัดเก็บ

ปีงบประมาณ 2523 - 2528

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ/ประเภทรายได้	2523	2524	2525	2526	2527	2528	เฉลี่ย 2523-2528
งบภาษีอากร	82,337.9	95,927.7	100,393.2	120,339.9	132,168.9	159,462.8	
กระทรวงการคลังจัดเก็บ	77,621.6	91,912.5	96,197.6	117,663.3	129,095.7	155,720.0	
ร้อยละของงบภาษีอากร	94.3	95.8	95.8	97.8	97.7	97.6	96.5
1. กรมศุลกากร	22,559.0	24,884.5	21,672.4	28,210.1	33,400.8	36,720.0	
ร้อยละของกระทรวงการคลัง	29.0	27.1	22.5	24.0	25.9	23.6	17.1
2. กรมสรรพสามิต	19,765.8	23,358.8	27,100.5	35,807.9	32,728.0	41,000.0	
ร้อยละของกระทรวงการคลัง	25.5	25.4	28.2	30.4	25.3	26.3	26.9
3. กรมสรรพากร	35,296.8	43,669.2	47,424.7	53,654.3	62,966.9	78,000.0	
ร้อยละของกระทรวงการคลัง	45.5	47.5	49.3	45.6	48.8	50.1	47.8

หมายเหตุ ปีงบประมาณ 2523 - 2527 เป็นรายได้ที่เก็บได้จริง

ปีงบประมาณ 2528 เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตารางที่ 1.3

รายได้ประเภทภาษีอากรตามหน่วยงานที่จัดเก็บ ปีงบประมาณ 2523 - 2528

(ล้านบาท)

ปีงบประมาณ หน่วยงานที่จัดเก็บ	2523	2524	2525	2526	2527	2528	เฉลี่ย 2523-2528
กรมสรรพากร	35,296.8	43,669.2	47,424.7	53,654.0	62,966.9	78,000.0	
กรมศุลกากร	22,625.0	24,856.0	21,684.4	27,850.1	33,400.8	36,720.0	
กรมสรรพสามิต	19,765.8	23,358.8	27,100.5	35,807.5	32,728.0	41,006.0	
กรมทรัพยากรธรณี	4,082.9	3,539.8	3,355.0	2,240.0	2,444.7	2,882.4	
กรมตำรวจ	349.8	321.7	631.8	526.4	476.1	563.0	
กรมป่าไม้	131.9	96.7	98.5	106.4	80.7	156.0	
ส่วนราชการอื่น	85.7	85.5	98.3	155.1	71.7	141.4	
รวมภาษีอากร	82,337.9	95,927.7	100,393.2	120,339.9	132,168.9	159,462.8	
% ภาษีสรรพากร/ภาษีอากร	42.9	45.5	47.2	44.6	47.6	48.9	46.1

หมายเหตุ ปีงบประมาณ 2523 - 2527 เป็นรายได้ที่เก็บได้จริง

ปีงบประมาณ 2528 เป็นประมาณการ

ที่มา : สำนักงบประมาณ

กองนโยบายและแผน กรมสรรพากร

ตารางที่ 1.4

ความสัมพันธ์เป็นร้อยละของรายรับรัฐบาล รายได้ งบประมาณ
ภาษีที่จัดเก็บโดยกระทรวงการคลังและภาษีสรรพากร ปีงบประมาณ 2523 - 2528

(ล้านบาท)

รายการ	2523	2524	2525	2526	2527	2528	เฉลี่ย 2523-2528
1. รายได้จากรายรับรัฐบาล	48.1	88.3	81.1	78.5	78.5	82.3	83.5
2. งบประมาณจากรายรับรัฐบาล	74.7	76.7	71.7	68.7	73.0	74.8	73.3
3. ภาษีอากรที่เก็บโดยกระทรวงการคลังจากรายรับรัฐบาล	70.4	73.4	68.7	67.2	71.3	73.1	70.7
4. ภาษีสรรพากรจากรายรับรัฐบาล	32.0	34.9	33.9	30.4	34.8	36.6	33.8
5. งบประมาณจากรายได้	88.8	86.8	88.3	87.5	88.6	89.6	88.8
6. ภาษีอากรที่เก็บโดยกระทรวงการคลังจากรายได้	83.7	83.2	84.8	85.6	86.5	87.5	85.2
7. ภาษีสรรพากรจากรายได้	38.2	39.5	41.7	38.8	42.2	43.8	40.7
8. ภาษีอากรที่เก็บโดยกระทรวงการคลังต่องบประมาณ	94.4	95.8	95.8	97.8	97.7	97.6	96.5
9. ภาษีสรรพากรต่องบประมาณ	42.9	45.5	47.3	44.6	47.6	48.9	46.1
10. ภาษีสรรพากรต่อภาษีอากรที่จัดเก็บโดยกระทรวงการคลัง	45.5	47.5	49.3	45.6	48.8	50.1	47.8

ที่มา: จากตารางที่ 1.1 - ตารางที่ 1.3

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาการบริหารภาวะอากกรของกรมสรรพากร ผู้เขียนจะให้ความสนใจในส่วนที่เป็นทรัพยากรในการบริหารอันได้แก่ เจ้าหน้าที่ งบประมาณ วัสดุ และการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร แต่เนื่องจากในเรื่องของงบประมาณและวัสดุเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่กรมสรรพากรได้รับจัดสรรมาจากรัฐบาล จึงจะไม่ศึกษาลงไปในรายละเอียดมากนัก แต่ในเรื่องของเจ้าหน้าที่และการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้เกิดประสิทธิภาพขึ้นได้ การศึกษาจึงจะเป็นไปในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในด้านการรับแบบแสดงรายการ การตรวจสอบ การพิจารณาอุทธรณ์ การเร่งรัดภาษีอากร และการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีอากร โดยจะศึกษาเฉพาะการบริหารราชการส่วนกลางจากหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญโดยตรงต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติภายในกรมสรรพากร เพื่อให้ผลการดำเนินงานของกรมสรรพากรสามารถบรรลุถึงประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีให้ได้ตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล สำหรับการบริหารราชการในส่วนภูมิภาค การดำเนินนโยบายของสรรพากร เขตและสรรพากรจังหวัดยังคงต้องมีหน้าที่ในการรับนโยบายและการวางแผนจากส่วนกลาง ดังนั้น หากได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางแล้ว การบริหารงานในส่วนภูมิภาคก็จะได้รับผลกระทบขยายกว้างออกไปได้ในที่สุด

สมมติฐาน

ในการศึกษามีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. การบริหารภาวะอากกรของกรมสรรพากรในปัจจุบัน ยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารภาวะอากกร
2. การกระจายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการ ไปยังสำนักงานภาษีสรรพากร เขตพื้นที่ จะทำให้การบริหารภาวะอากกรของกรมสรรพากรในด้านการจัดเก็บภาษีอากรและการให้บริการแก่ประชาชนดีขึ้น

วิธีการศึกษา

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

ในการศึกษาการบริหารภาวะอากกรของกรมสรรพากร ผู้เขียนได้จัดทำแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ให้ข้าราชการทั้งแตระกัษ 3 ถึงระกัษ 5 เป็น ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ เนื่องจากราชการที่อยู่ในระดับดังกล่าวจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานซึ่งสามารถทราบปัญหาในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี แบบสอบถามที่ส่งออกไปตามกองต่างๆ และสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 300 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 210 ฉบับ หลังจากได้ตรวจความเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์อยู่จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของแบบสอบถามที่ออกไป

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ให้ประชาชนผู้มาติดต่อกับฝ่ายบริการผู้เสียภาษีของสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 240 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 138 ฉบับ เมื่อตรวจความเรียบร้อยของแบบสอบถามแล้ว ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์อยู่เพียง 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 53.75 ของแบบสอบถามที่ออกไป

ข. ข้อมูลทัศนคติ

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน รายงานผลการปฏิบัติงานประจำไตรมาส รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกรมสรรพากร และรายงานของสำนักงานประมาณ นอกจากนั้น ยังได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวารสารจากห้องสมุดกรมสรรพากร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในส่วนที่ศึกษา

ค. นำข้อมูลที่ไ้จากข้อ ก. และข้อ ข. ไปทำการวิเคราะห์ หากยังมีทอนใดไม่สมบูรณ์ก็จะขอสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในส่วนนั้นเพิ่มเติมต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะมีผลให้การบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากรไม่สามารถบรรลุผลการจัดเก็บภาษีอากรได้ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป
3. เพื่อให้ผู้สนใจและผู้ที่กำลังศึกษาวิชาการภาษีอากรได้ทราบและเข้าใจถึงการบริหารภาษีอากรของกรมสรรพากร

4. เพื่อให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีได้ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงต่อไป

อุปสรรคในการวิจัย

ในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการออกแบบสอบถามชุดที่ 1 เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ตามกองต่าง ๆ ตลอดจนสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 1-8 ได้ประสบกับอุปสรรคในการรวบรวมแบบสอบถาม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร และจากการออกแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนที่มาติดต่อกับสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 1-8 ได้ประสบกับอุปสรรคในการรวบรวมแบบสอบถาม เนื่องจากจะคงได้รับความร่วมมือจากผู้มาติดต่อในเรื่องของเวลา

ข้อสังเกตที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม คือ หากผู้ศึกษาเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในกรมสรรพากรแล้ว อาจทำให้ต้องพบกับอุปสรรคในการวิจัยมากขึ้น เนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องใช้ความร่วมมือ ทั้งจากเพื่อนข้าราชการและประชาชนผู้มาติดต่อกับสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ เป็นสำคัญ

การเสนอเรื่อง

- บทที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความนำโดยทั่วไป กล่าวถึง ความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ ขอบเขตในการศึกษา วิธีการศึกษา และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
- บทที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กล่าวถึง ประวัติและความเป็นมาของการบริหารภาษีอากร การจัดองค์การบริหารภาษีอากรในเรื่องของโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ การจัดอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี รวมถึงด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จะใช้ในการบริหารภาษีอากร
- บทที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมสรรพากร กล่าวถึง ภาระหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ การกำหนดนโยบายและการวางแผนจัดเก็บภาษีอากร ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาในเรื่องการดำเนินการให้มีรูปแบบแสดงรายการ การตรวจสอบ การพิจารณาอุทธรณ์ การเร่งรัดภาษีอากร และการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีอากร

- บทที่ 4 เป็นการแสดงผลการจกเก็บภาษีอากร เปรียบเทียบกับประมาณการจกเก็บภาษีอากรในแต่ละประเภทภาษี เป็นเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2523 - 2527 ตลอดจนวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่
- บทที่ 5 เป็นการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่ไ้จากการออกแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด โดยจะแบ่งการนำเสนอและวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน
- ตอนที่ 1 เป็นการแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ในเรื่องเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชา หน้าที่ความรับผิดชอบ การวางแผน การประเมินผลการปฏิบัติงานขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเรื่องอื่น ๆ
- ตอนที่ 2 เป็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่มาติดต่อกับสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ (ส.พ.ท.) ในเรื่องของการให้บริการแก่ประชาชน
- บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา และขอเสนอแนะในการแก้ปัญหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย